

מגילת רות

לימוד פשט הפסוקים

פרק א' :

א וַיְהִי, בַּיָּמִי שֶׁפֶט הַשֹּׁפְטִים, וַיְהִי רָעַב, בְּאַרְצָ; וַיִּלְךְ אִישׁ מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה, לְגוֹר בְּשָׂדֵי מוֹאָב--
הוא וְאִשְׁתּוֹ, וּשְׁנֵי בָנָיו. ב וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ נַעֲמִי וְשֵׁם שְׁנֵי-בָנָיו מַחֲלוֹן וְכַלְיוֹן,
אֶפְרָתִים-- מִבֵּית לֶחֶם, יְהוּדָה; וַיָּבֹאוּ שָׂדֵי-מוֹאָב, וַיְהִיו-שָׁם

הסבר :

בימי ספר שופטים היה רעב בארץ ישראל, אלימלך ומשפחתו (אישתו נעמי ושני ילדיו מחלון וכליון) שהיו מאצולת בית לחם, עברו לגור במואב

ג וַיָּמָת אֱלִימֶלֶךְ, אִישׁ נַעֲמִי; וַתִּשָּׂאָר הִיא, וּשְׁנֵי בָנֶיהָ.

הסבר : אלימלך נפטר ונעמי נשארת אלמנה עם שני בנים יתומים מחלון וכליון.

ד וַיִּשָּׂאוּ לָהֶם, נָשִׁים מוֹאֲבִיּוֹת-- שָׁם הָאֲחַת עֲרָפָה, וְשֵׁם הַשְּׁנִית רוּת; וַיֵּשְׁבוּ שָׁם, כְּעֹשֶׁר
שָׁנִים. ה וַיָּמָתוּ גַם-שְׁנֵיהֶם, מַחֲלוֹן וְכַלְיוֹן; וַתִּשָּׂאָר, הָאִשָּׁה, מִשְׁנֵי יְלָדֶיהָ, וּמֵאִשָּׁה.

הסבר :

מחלון וכליון מתחתנים עם נשים מואביות- ערפה ורות. אחרי עשר שנים הבנים נפטרו ונעמי נשארה לבד עם הכלות המואביות עם ערפה ועם רות.

ו וַתָּקָם הִיא וְכַלְתֶּיהָ, וַתֵּשֶׁב מִשְׂדֵי מוֹאָב: כִּי שָׁמְעָה, בַּשָּׂדֶה מוֹאָב--כִּי-פָקַד יְהוָה אֶת-עַמּוֹ, לְתַת
לָהֶם לֶחֶם.

הסבר : נעמי מחליטה לחזור לארץ ישראל לבית לחם, אחרי שהיא שמעה שנפסק הרעב.

ז ותצא, מן-המקום אשר היתה-שמה, ושתי כלותיה, עמה; ותלכנה בדרך, לשוב אל-ארץ יהודה
ח ותאמר נעמי, לשתי כלתיה, לכנה שבנה, אשה לבית אמה; יעשה (יעש) יהוה עמכם חסד,
כאשר עשיתם עם-המתים ועמדי. ט יתן יהוה, לכם, ומצאן מנוחה, אשה בית אישה; ותשק
להן, ותשאנה קולן ותבכינה. י ותאמרנה-לה: כי-אתך נשוב, לעמד

הסבר:

נעמי פונה לערפה ורות ומציע להן לחזור לבית של אמא שלהן במואב, והי' יעשה אתכם חסד כמו שאתן עשיתן חסד עם הבעלים שלכן (שלא התחתנתם שוב ונשארתי איתי ודאגתם לי לפרנסה).
נעמי מברכת את ערפה ורות שיזכו למנוחה שימצאו בעלים ויתחתנו.
נעמי מסיימת את דבריה ומנשקת את ערפה ורות וכולן בוכות.
ערפה ורות עונות לנעמי ואומרות שהן לא יעזבו אותה ויחזרו איתה לארץ ישראל.

יא ותאמר נעמי שבנה בנתי, למה תלכנה עמי: העוד-לי בנים במעי, והיו לכם
לאנשים. יב שבנה בנתי לכן, כי זקנתי מהיות לאיש: כי אמרתי, יש-לי תקוה--גם הייתי
הלילה לאיש, וגם ילדתי בנים. יג הלהן תשבבנה, עד אשר יגדלו, הלהן תעגנה, לבלתי היות
לאיש; אל בנתי, כי-מר-לי מאד מכם--כי-יצאה בי, יד-יהוה. יד ותשנה קולן, ותבכינה עוד;
ותשק ערפה לחמותה, ורות דבקה בה.

הסבר:

נעמי אומרת לערפה ורות שהן צריכות לחזור למואב, הרי אין לה בנים נוספים שהן יכולות להתחתן איתם
ואין סיכוי שהיא תהיה בהיריון, הרי גם אם יכולתי להיות בהיריון לא הגיוני היה שתחכו עד שהם יגדלו
בשביל להתחתן איתם.
נעמי מבקשת מהן לא להישאר איתה, שגורלה רע והן יכולות להתנתק ממנה ומגורלה ולהתחתן.
בסוף דברי נעמי הן חוזרות ובוכות, ערפה מנשקת את נעמי וחוזרת למואב ורות דבקה בנעמי ונשארה איתה.

טו ותאמר, הנה שבה יבמתך, אל-עמה, ואל-אלהיה; שובי, אחרי יבמתך. טז ותאמר רות אל-תפגעי-בי, לעזבך לשוב מאחריך: כי אל-אשר תלכי אלך, ובאשר תליני אלין--עמך עמי, ואלהיך אלהי. יז באשר תמותי אמות, ושם אקבר; כה יעשה יהוה לי, וכה יוסיף--כי המות, יפריד ביני ובינך. יח ותרא, כי-מתאמצת היא ללכת אתה; ותחדל, לדבר אליה.

הסבר:

נעמי פונה לרות ומציינת בפניה שערפה כבר עזבה וכך גם היא צריכה לעשות. רות עונה לנעמי ומבקשת ממנה להפסיק ולומר לה לחזור למואב, כי היא בכל מקרה תלך אחריה ורק המוות יפריד ביניהן. נעמי רואה שרות מתעקשת ללכת איתה ולכן היא מפסיקה לדבר איתה על כך.

יט ותלכנה שתיהם, עד-בואנה בית לחם; ויהי, כבואנה בית לחם, ותהם כל-העיר עליהן, ותאמרנה הזאת נעמי. כ ותאמר אליהן, אל-תקראנה לי נעמי: קראן לי מרא, כי-המר שדי לי מאד. כא אני מלאה הלכתי, וריקם השיבני יהוה; למה תקראנה לי, נעמי, ויהוה ענה בי, ושדי הרע לי. כב ותשב נעמי, ורות המואביה כלתה עמה, השבה, משדי מואב; והמה, באו בית לחם, בתחלת, קציר שערים.

הסבר:

סיומו של הפרק (פסוקים יט - כב) מתאר את הגעתן של נעמי ושל רות לבית לחם. נשות העיר, שכנותיה של נעמי לשעבר, התייחסו לשינוי שעבר על נעמי בפליאה תוך אמירה "הזאת נעמי", כלומר האם זאת אותה נעמי שעזבה את העיר והיא בתגובה ביקשה מהן לקרוא לה "מרה"-- שם המבטא את המרירות והריקנות שהיא חשה שהיא יצאה מבית לחם עם משפחתה כעשירה וחזרה בלי שום דבר, נקודת הייאוש והשפל הזו היא תחילתו של תהליך התמלאות, שיגיע לשיאו בחתימת המגילה.

א וּלְנַעֲמֵי מִידַע (מוֹדַע) לְאִישָׁה, אִישׁ גְּבוֹר חֵיל-- מִמְּשַׁפַּחַת, אֱלִימֶלֶךְ: וְשִׁמוֹ, בְּעֵז. ב וְתֹאמֶר רוּת הַמּוֹאֲבִיָּה אֶל-נְעָמִי, אֵלֶיךָ-נָא הַשָּׂדֶה וְאֶלְקָטָה בְּשִׂבְלִים--אֲחֵר, אֲשֶׁר אֶמְצָא-חֵן בְּעֵינָיו; וְתֹאמֶר לָהּ, לְכִי בְּתִי. ג וְתִלְךָ וְתִבֹּא וְתִלְקָט בַּשָּׂדֶה, אַחֲרֵי הַקְּצָרִים; וַיִּקֶּר מִקְרָה--חֲלֻקַּת הַשָּׂדֶה לְבַעַז, אֲשֶׁר מִמְּשַׁפַּחַת אֱלִימֶלֶךְ.

הסבר:

פסוק א': היה לנעמי אדם קרוב משפחה שהיה אדם גדול בתורה וחזק, קרוב משפחה זה היה ממשפחתו של אלימלך וישמו היה בעז.

פסוק ב': רות המואביה אמרה לנעמי שהיא תלך לשדה, ותלקט שיבולים אצל אדם שתמצא חן בעיניו ובזכות זה הוא יאפשר לי ללקט את השיבולים מהשדה שלו, נעמי ענתה לרות: תלכי בייתי אל השדה פסוק ג': רות הלכה לשדה וליקטה שם את השיבולים אחרי שהקוצרים קצרו אותם, ובמקרה היא הגיעה אל חלקת השדה שהיה שייך לבעז שהיה ממשפחתו של אלימלך.

ד וְהִנֵּה-בְעֵז, בָּא מִבֵּית לָחֶם, וַיֹּאמֶר לְקוֹצְרִים, יְהוָה עִמָּכֶם; וַיֹּאמְרוּ לוֹ, יְבָרְכֶךָ יְהוָה

הסבר: בזמן שרות ליקטה את השיבולים בשדה, בעז הגיע לשדה מבית לחם הוא פנה לקוצרים שהיו שם ואמר להם: ה' עִמָּכֶם (ה' יעזור לכם בקציר), הקוצרים ענו לבעז 1: יְבָרְכֶךָ ה' (שה' יברך אותך) בקציר.

ה וַיֹּאמֶר בְּעֵז לְנַעֲרוֹ, הִנָּצַב עַל-הַקּוֹצְרִים: לָמִי, הַנְּעָרָה הַזֹּאת.

הסבר: בועז שאל את הנער שלו שהיה ממונה על הקוצרים: מי הנערה הזאת?

ו וַיַּעַן, הַנְּעָרָה הַנָּצִיב עַל-הַקּוֹצְרִים--וַיֹּאמֶר: נְעָרָה מוֹאֲבִיָּה הִיא, הַשָּׂבָה עִם-נְעָמִי מִשְׂדֵי מוֹאָב.

הסבר: הנער הממונה על הקוצרים ענה ואמר לבעז: שזאת נערה ממואב שחזרה עם נעמי משדה מואב

ז ותאמר, אלקטה-נא ואספתי בעמרים, אחרי, הקוצרים; ותבוא ותעמוד, מאז הבקר ועד-עתה-
-זה שבתה הבית, מעט.

הסבר: הנער ממשיך ומסביר שרות אמרה בליבה: שהיא תלקט ותאסוף את העומרים שנשארים אחרי הקוצרים והיא באה והתעכבה בשדה מהבוקר ועד עכשיו, רק עכשיו רות התיישבה לנוח מעט בתוך הבית שהיה ליד השדה (משום שהיא עבדה מהבוקר ועד עתה)

ח ויאמר בעז אל-רות הלוא שמעת בתי, אל-תלכי ללקט בשדה אחר, וגם לא תעבורי, מזה; וכה תדבקין, עם-נערתי. ט עיניך בשדה אשר-יקצרון, והלכת אחריהן--הלוא צויתי את-הנערים, לבלתי נגעד; וצמת, והלכת אל-הכלים, ושתי, מאשר ישאבון הנערים.

הסבר: בעז אמר לרות: "ביתי! תקשיבי לי! אל תלכי ללקט שיבולים בשדה אחר, וגם אל תעזבי את המקום כאן, ותישארי כאן ותצטרפי לנערות תסתכלי היכן בשדה הם קוצרים ותלכי אחריהן (אחרי נערות בעז), הרי ציוויתי את הנערים הקוצרים שהם לא יתקרבו אלייך, וכאשר את תהיי צמאה, את יכולה ללכת ולשתות מהמים שישאבו הנערים

י ותפל, על-פניה, ותשתחו, ארצה; ותאמר אליו, מדוע מצאתי חן בעיניך להכירני--ואנכי, נכריה

הסבר: רות נפלה על פניה והשתחוותה על הארץ כלפי בעז, רות שאלה את בעז למה מצאתי חן בעיניך שאתה מכיר אותי ודואג לי, הרי אני מעם נכרי וזר לעם ישראל

יא ויען בעז, ויאמר לה--הגד הגד לי כל אשר-עשית את-חמותך, אחרי מות אישך; ותעזבי אביך ואמך, וארץ מולדתך, ותלכי, אל-עם אשר לא-ידעת תמול שלשום. יב ישלם יהוה, פעלך; ותהי משכרתך שלמה, מעם יהוה אלהי ישראל, אשר-באת, לחסות תחת-כנפיו.

הסבר: בעז ענה ואמר לרות: אמרו לי את כל הדברים שעשית עם נעמי חמותך אחרי מות בעלך. ועזבת את אביך, אמך ואת הארץ שבה נולדת והתגיירת והלכת להתיישב בארץ ישראל בקרב העם היהודי, בתוך עם ומקום שלא הכרת בעבר, ולכן ה' ישלם לך על מעשייך בעולם הזה, ובעולם הבא, על שבאת להתגייר ולחסות תחת כנפי השכינה

יג וַתֹּאמֶר אֲמָצָא-חַן בְּעֵינַיִךְ אֲדֹנָי, כִּי נַחֲמַתִּנִּי, וְכִי דַבַּרְתָּ, עַל-לֵב שְׁפָחֶיךָ; וְאַנְכִי לֹא אֶהְיֶה, כְּאַחַת שְׁפָחֶיךָ.

הסבר: רות אמרה לבעז אני מצאתי חן בעיניך על שניחמת אותי ושדיברת על ליבי למרות שאני רק שפחה שלך. רות הודתה לבעז על שהוא אמר לה דברים טובים למרות שבענייה היא לא היתה ראויה אפילו להיות במעמד של שפחה שלו.

יד וַיֹּאמֶר לָהּ בְּעַז לֵעֵת הָאֲכָל, גֹּשְׁי הַלֶּם וְאֲכַלְתָּ מִן-הַלֶּחֶם, וְטַבַּלְתָּ פִתֶיךָ, בַּחֲמֹץ; וַתֵּשֶׁב, מִצַּד הַקְּצָרִים, וַיִּצְפֹּט-לָהּ קְלַי, וַתֹּאכַל וַתִּשְׂבַּע וַתֵּתֵר.

הסבר: בעז אמר לרות בזמן הסעודה תתקרבי לכאן, ותאכלי מהלחם ותטבלי את הפת שלך בתבשיל שהתבשל בחומץ (היות והדבר מועיל לקרר בימים החמים), רות ישבה ליד הקוצרים ובצד שלהם, בעז הושיט לרות קמח קלוי, רות אכלה, שבעה והשאירה חלק מהאוכל

טו וַתִּקֶּם, לְלֶקֶט; וַיֵּצֵא בְּעַז אֶת-נַעֲרָיו לְאֹמֶר, גַּם בֵּין הָעֲמֹרִים תִּלְקֹט--וְלֹא תִכְלִימוּהָ. טז וְגַם שָׁל-תִּשְׁלוּ לָהּ, מִן-הַצְּבָתִים; וַעֲזַבְתֶּם וְלֶקְטָהּ, וְלֹא תִגְעְרוּ-בָהּ

הסבר: רות קמה כדי ללקט את השיבולים, בעז ציווה את נעריו לאפשר לרות ללקט את השיבולים בין העמרים ואסור לכם לבייש אותה. ומותר לרות ללקט גם את השיבולים הרגילות היא איננה צריכה ללקט לעצמה רק את השיבולים שהם בגדר לקט וגם תשכחו בכוונה מהשיבולים (וכך רות תוכל ללקט אותם כדין שכחה), ואלת תתרגזו בגלל הפסד השיבולים שנגרם בגלל רות.

יז. וְתִלְקֹט בְּשֹׁדָה, עַד-הָעֶרֶב; וְתַחֲבֹט אֶת אֲשֶׁר-לִקְטָה, וְיִהְיֶה כְּאִיפָה שְׁעָרִים. יח וְתִשָּׂא וְתִבּוֹא הָעִיר, וְתִרָא חֲמוּתָהּ אֶת אֲשֶׁר-לִקְטָה; וְתוֹצֵא, וְתִתֵּן-לָהּ, אֶת אֲשֶׁר-הוֹתֵרָה, מִשְׁבָּעָה.

הסבר:

פסוק יז': רות ליקטה שיבולים בשדה עד לשעות הערב, רות דשה את השיבולים שהיא ליקטה (כך שהמוץ (הקליפה) תצא מהם ויהיו מוכנים לשימוש.

לאחר החבטה היה נפח השעורים בכמות הנמדדת כאיפה של שיעורים (ומכאן שרות ליקטה שיבולים רבים) האיפה היא מידת משקל שהיה נהוג להשתמש בו בזמן המקרא כפי שהיום נהוג למדוד את המשקל בקילוגרמים. לאדם רגיל קשה לסחוב כל כך הרבה שעורים ורות התאמצה מאוד כדי להביא לנעמי את השעורים האלו.

פסוק יח': רות נשאה את השיבולים ונכנסה לתוך העיר, נעמי, חמותה של רות, ראתה את מה שרות ליקטה, רות הוציאה את המזון מהתרמיל שלה, רות נתנה לנעמי את המזון אותו מזון שהיא השאירה מהסעודה שנתן לה בועז (כפי שכתוב לעיל בפסוק י"ד)

יט וְתֹאמֶר לָהּ חֲמוּתָהּ אִיפָה לִקְטֹת הַיּוֹם, וְאָנָּה עֲשִׂיתִי--יְהִי מִכִּירוֹךְ, בְּרוּךְ; וְתִגֵּד לְחֲמוּתָהּ, אֶת אֲשֶׁר-עֲשִׂתָה עִמּוֹ, וְתֹאמֶר שֵׁם הָאִישׁ אֲשֶׁר עֲשִׂיתִי עִמּוֹ הַיּוֹם, בְּעֵז.

הסבר:

פסוק יט': נעמי, חמותה של רות, שאלה את רות: מאיפה ליקטת היום את השיבולים האלה? אני מברכת את בעל השדה שנתן לך ללקט אצלו את השיבולים, רות סיפרה לנעמי חמותה את כל מה שהיא שקרה לה בשדה, רות אמרה לנעמי: שמו של בעל השדה שליקטתי אצלו את השיבולים הוא בעז

כ וְתֹאמֶר נְעָמִי לְכַלְתָּהּ, בְּרוּךְ הוּא לִיהוָה, אֲשֶׁר לֹא-עָזַב חֲסֵדוֹ, אֶת-הַחַיִּים וְאֶת-הַמֵּתִים; וְתֹאמֶר לָהּ נְעָמִי, קָרוֹב לָנוּ הָאִישׁ--מִגְּאֻלָּנוּ, הוּא.

הסבר:

פס' כ': נעמי אמרה לרות כלתה שבועז יהיה ברוך לה' בגלל שהוא לא נמנע מלעשות חסד (ולתת מזון) הן עם החיים (נעמי ורות) והן עם אלו שמתו (אלימלך ובניו), נעמי אמרה לרות שבועז הוא קרוב משפחה שלנו והוא אחד האנשים שיכול לגאול את הנפש של מחלון (אלא שהיה גואל נוסף)

כא ותאמר, רות המואביה: גם פי-אמר אלי, עם-הנערים אשר-לי תדבקין, עד אם-פלו, את כל-
הקציר אשר-לי.

הסבר:

פס' כא': רות המואביה אמרה לנעמי: בעז גם הציע לי: להצטרף לנערים שלו, עד שהם יסיימו לקצור את כל הקציר שבשדה.

כב ותאמר נעמי, אל-רות פלטה: טוב בתי, פי תצאי עם-נערותיו, ולא יפגעו-בך, בשדה אחר. כג ותדבק בנערות בעז, ללקט--עד-כלות קציר-השערים, וקציר החטים; ותשב, את-חמותה.

הסבר:

פס' כב': נעמי אמרה לרות כלתה זה דבר טוב! עדיף שתצאי ללקט עם נערותיו ולא עם נעריו וכך לא יפגעו בך אנשים אחרים בשדה אחר. אם תצאי ללקט בשדה אחר, יש חשש שיפגעו בך

פס' כג': רות הצטרפה לנערות בעז לליקוט השיבולים עד שהסתיימו ימי הקציר של השעורים והחיטים רות המשיכה לשבת עם חמותה לאחר הקציר

פרק ג':

א ותאמר לה, נעמי חמותה: בתי, הלא אבקש-לך מנוח אשר ייטב-לך

הסבר: נעמי, חמותה של רות, אמרה לה: בתי אני מבטיחה לך שלא אנוח עד שאמצא לך מנוחה ויהיה טוב לך. כלומר שהיא תשתדל מאוד לדאוג לה לחתן (היות ולאשה יש מנוחה כאשר היא מוצאת חתן).

ב ועתה, הלא בעז מדעתנו, אשר היית, את-נערותיו; הנה-הוא, זרה את-גרן השערים--הלילה.

הסבר: ועתה ומאחר שצריך לדאוג שתתחתני, הרי בועז שאנחנו מכירים והיית בשדה יחד עם נערינו, הרי הלילה הוא יהיה בגורן על מנת לזרות את השעורים שבגורן. (הזרייה העפת גרגרי תבואה ברוח כדי להפריד מהם את המוץ), בעז לא היה נשוי באותה עת, ונעמי ביקשה לשדך בינו לבין רות.

ג וְרַחֲצֵתָּ וְסָכַתָּ, וְשָׁמַתָּ שְׂמֹלֶתְךָ (שְׂמֹלֶתְיָךְ) עָלֶיךָ-- וַיִּרְדְּתִי (וַיִּרְדְּתָה) הַגֶּרֶן; אֶל-תְּוֹדְעֵי לְאִישׁ, עַד פְּלֹתוֹ לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת.

הסבר: תתרחצי במים; ותסוכי את עצמך בשמן, וְשָׁמַתָּ שְׂמֹלֶתְיָךְ עָלֶיךָ ותלבשי את הבגדים הטובים שלך (ולא את הבגדים שלבשת כאשר קצרת בשדה), ואז תרדי אל הגורן אל תתגלי לבועז עד שהוא יסיים לאכול ולשתות.

ד וַיְהִי בְשָׁכְבוֹ, וַיִּדְעַתְּ אֶת-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁכַּב-שָׁם, וּבָאת וּגְלִית מִרְגְּלֹתַי, וּשְׁכַבְתִּי (וְשָׁכַבְתָּ); וְהוּא יְגִיד לְךָ, אֶת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂינ.

הסבר: כאשר בועז ישכב תבררי את המקום שבו הוא ישן, ואז תיכנסי למקום שבו הוא ישן ותגלי את רגליו (כנראה בלילה נהגו לכסות את הרגלים בדומה למי שישן בלילה עם גרביים) ונעמי מצווה על רות לחשוף את רגליו שיהיו חשופות ולאחר מכן תשכבי שם, ואז בועז יגיד לך מחכמתו מה את צריכה לעשות, מדובר ברמז מצד רות שהיא מבקשת את כסותו שיתחתן איתה.

ה וַתֹּאמֶר, אֵלֶיהָ: כָּל אֲשֶׁר-תֹּאמְרִי (אֵלַי), אֲעֹשֶׂה .

הסבר: רות הייתה יכולה להסס לבצע תכנית כל כך לא מקובלת, שיש בה חריגה מגדרי ההגינות והצניעות, ובכל זאת קיבלה עליה את הצעת חמותה, רות אומרת לנעמי שכל מה שהיא תאמר לה היא תעשה.

ו וַתֵּרֶד, הַגֶּרֶן; וַתַּעַשׂ, כְּכָל אֲשֶׁר-צִוְתָהּ חֲמוּתָהּ .

הסבר: רות יורדת אל הגורן, והיא עושה את כל הדברים שאמרה לה נעמי לעשות בפס' ב'-ד'.

ז וַיֹּאכֵל בָּעֶז וַיִּשְׂתֵּה, וַיִּיטַב לָבוֹ, וַיָּבֵא, לְשָׁכַב בְּקִצָּה הָעֵרְמָה; וַתָּבֵא בֶלֶט, וַתִּגַּל מִרְגְּלֹתַי וַתִּשְׁכַּב .

הסבר: בועז שתה מעט יין עד שליבו היה טוב והוא היה שמח, בועז הלך לישון בקצה ערמת שיבולים, במקום שנוח לשים את הראש, רות הגיעה בשקט ונשכבה בקצה רגליו כפי שצוותה אותה נעמי.

ח וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה, וַיִּחְרַד הָאִישׁ וַיִּלְפַּת; וְהָיָה אִשָּׁה, שְׂכַבְתָּ מְרַגְלֵתִּי .

הסבר: באמצע הלילה בועז הזדעזע והתפתל בבהלה, שכן הוא הלך לישון לבד ופתאום הוא גילה שמישהו ישן על ידו, כנראה הוא הושיט יד והרגיש שאשה שוכבת על ידו.

ט וַיֹּאמֶר, מִי-אַתָּה; וַתֹּאמֶר, אֲנֹכִי רוּת אֲמֹתְךָ, וּפְרַשְׁתָּ כְנָפֶיךָ עַל-אֲמֹתְךָ, כִּי גֵאל אֶתָּה.

הסבר: בועז שואל מי את? והיא עונה אני רות שפחתך, תפרוש חסותך ותשא אותי לאיש, מאחר ואתה קרוב משפחה שלי שאני אלמנה של בנה של נעמי. (אמנם אין לבעז חובה מצד דין ייבום, אבל הקשר המשפחתי לרות מחייב אותו מוסרית לדאוג לה בדומה לגואל אדמה המחויב לסייע למשפחתו במקרה שהיא הפסידה את הקרקע שלה)

י וַיֹּאמֶר בְּרוּכָה אַתְּ לַיהוָה בְּתִי הַיְטַבְתָּ חֶסֶדְךָ הָאֲחֵרוֹן מִן-הָרֵאשׁוֹן לְבִלְתִּי-לָקֵת אַחֲרֵי הַבַּחוּרִים אִם-דָּל וְאִם-עָשִׂיר .

הסבר: אחרי שראה בועז שהכוונה של רות היתה לשם שמים, כלומר בשביל לעשות חסד ולדאוג לדור המשך למשפחת נעמי, הוא אמר לה: זה חסד גדול יותר מהחסד הראשון שעשית עם נעמי שעזבת את מואכ מקום הולדתך ובאת איתה לארץ ישראל, יכולת ללכת ולחפש לך חתן עני או עשיר שלא ממשפחת נעמי ולדאוג לעצמך, אבל בחרת לעשות חסד ולדאוג לנעמי לדור המשך.

יא וַעֲתָה בְּתִי אֶל-תִּירְאִי כֹל אֲשֶׁר-תֹּאמְרִי אַעֲשֶׂה-לָּךְ כִּי יוֹדַע כָּל-שַׁעַר עַמִּי כִּי אִשָּׁת חֵיל אַתְּ

הסבר: ממשיך בועז וקורא לרות בתי (היא אמרה שהיא השפחה שלו והוא קורא לה הבת שלי) בועז אומר לרות שלא תירא כי כל אשר היא תבקש ממנו הוא יעשה, שכל האנשים החשובים בעיר יודעים שאת צדיקה ואישה

יב וַעֲתָה כִּי אֲמַנָּם כִּי אִם גֵּאל אֲנֹכִי וְגַם יֵשׁ גֵּאל קְרוֹב מִמֶּנִּי .

הסבר: בועז אומר לרות שהוא אמנם גואל וקרוב משפחה של נעמי, אך יש אדם קרוב יותר וצריך לשמור על הסדר ולפנות אליו קודם ולבדוק אם הוא רוצה להתחנן איתך.

יג ליני הלילה וְהִיָּה בְּבֹקֶר אִם-יִגְאָלְךָ טוֹב יִגְאָל וְאִם-לֹא יִחַפֵּץ לְגַאֲלֶךָ וְיִגְאָלְתִּיךָ אֲנִכִּי חַי-יְהוָה
שְׁכַבִּי עַד-הַבֹּקֶר

הסבר: בועז אומר לרות שתישן הלילה ובבוקר נבדוק עם קרוב המשפחה רוצה להתחתן איתך ולהיות הגואל שדואג לדור המשך לנעמי ואלימלך, ואם הוא לא ירצה להיות הגואל אני אתחתן איתך, אני נשבע בשם ה' שאת יכולה להרגיש בטוחה ולשון בשדה עד הבוקר שאני אדאג לך.

יֵד וְתִשְׁכַּב מִרְגְּלוֹתַי עַד-הַבֹּקֶר וְתִקַּם בְּטְרוֹם (בְּטָרָם) יִכִּיר אִישׁ אֶת-רַעְיוֹ וַיֹּאמֶר אֶל-יְנֻדַּע כִּי-
בָּאָה הָאִשָּׁה הַגֵּרָוּן .

הסבר: רות שכבה על יד הרגלים של בועז והיא קמה מוקדם בבוקר בזמן שאנשים לא מזהים האחד את השני כי יש מעט אור, בועז זירז אותה על מנת שאנשים לא ידעו שבאה אישה וישנה איתו בגורן.

טו וַיֹּאמֶר הָבִי מִמְטַפַּחַת אֲשֶׁר-עָלִיךָ וְאַחֲזִי-בָּהּ וְתֹאחֲזִי בָּהּ וַיִּמְד שֵׁשׁ-שְׁעָרִים וַיִּשֶׁת עָלֶיהָ וַיָּבֵא הָעִיר .

הסבר: בועז אומר לרות להביא את המטפחת שלה להחזיק אותה משני הצדדים והוא שם במטפחת שיעורים, והוא נתן לה את המטפחת והלך לעיר לסדר את ענייניו.

- טז וְתָבֹוא, אֶל-חַמּוֹתַהּ, וְתֹאמְרִי, מִי-אֶתְ בְּתִי ; וְתִגְדִּי-לָהּ--אֶת כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה-לָּהּ, הָאִישׁ .
- יז וְתֹאמְרִי, שֵׁשׁ-הַשְּׁעָרִים הָאֵלֶּה נָתַן לִי: כִּי אָמַר (אֵלַי), אֶל-תָּבֹואִי רִיקָם אֶל-חַמּוֹתֶיךָ .

הסבר: רות באה אל חמותה, נעמי שאלה את רות מי את? כנראה היה קשה לזהות את רות, כי היא הגיעה מוקדם בבוקר בשעה שאנשים לא מזהים האחד את השני בגלל שעדיין חשוך, רות ספרה לנעמי את כל מה שעשה בשבילה בועז את עניין נתינת השעורים בשביל שהיא לה ולנעמי מה לאכול, והשבועה שהיא תיגאל באותו יום.

יח וְתֹאמְרִי, שְׁבִי בְּתִי, עַד אֲשֶׁר תִּדְעִין, אֵיךְ יִפֹּל דָּבָר: כִּי לֹא יִשְׁקֹט הָאִישׁ, כִּי-אִם-כָּלָה הַדָּבָר הַיּוֹם .

הסבר: נעמי אמרה לרות תשבי איתי בית ותמתיני עד שאת תדעי מה החליטו בשמים: מי יגאל אותך, שהרי בועז לא ישקוט עד שהוא יסיים עוד היום את עניין הגאולה.

א ובעז עלה השער, וישב שם, והנה הגאל עבר אשר דבר-בעז, ויאמר סורה שבה-פה פלני אלמוני; ויסר, וישב.

הסבר:

שער העיר- היה מקום המשפט ובו ישבו נכבדי העיר.

בועז עלה לשער העיר וישב שם עם הזקנים ובזמן שבוועז ישב בשער עבר שם הגואל שעליו דיבר בועז עם רות (הגואל שהיה בקרבת משפחה קרובה יותר למשפחת אלימלך מבוועז, ולכן קדם לבועז במחויבות לגאולת השדות של המשפחה והעמדת דור המשך עם רות).

בועז אמר לגואל: פלוני אלמוני! תסטה מדרכך ותשב כאן איתנו.

השם פלוני אלמוני (מלשון אלמן אדם ללא שם), והכתוב העלים בכוונה את שמו של הגואל על מנת שלא לספר בגנותו, משום שלא רצה לגאול את רות או בגלל שלא ידעו את שמו. הגואל סטה מדרכו והתיישב בפתח הסנהדרין.

ב ויקח עשרה אנשים, מזקני העיר-- ויאמר שבו-פה; וישבו.

הסבר: בועז לקח עשרה אנשים שהיו מזקני העיר, הוא אמר לזקנים: תשבו כאן בפתח בשער ותשמשו כסנהדרין.

ג ויאמר, לגאל, חלקת השדה, אשר לאחינו לאלימלך: מכרה נעמי, השבה משדה מואב.

הסבר: בועז מעדכן את ה"גואל" שנעמי שחזרה ממואב עניה, נאלצה למכור את השדה של משפחת אלימלך.

ד ואני אמרתי אגלה אונדך לאמר, קנה נגד הישבים ונגד זקני עמי--אם-תגאל גאל, ואם-לא יגאל הגידה לי ואדע (ואדעה) כי אין זולתך לגאול ואנכי אחריך; ויאמר, אנכי אגאל.

הסבר: בועז משתף את הגואל שהוא חשב לבוא ולגלות לו על השדה של משפחת אלימלך ולתת לו את זכות ראשונים (הניתנת לו מאחר והוא מקרוב יותר ממנו לאלמילך) לקנות ולגואל את השדה.

בועז מציע לגואל לקנות עכשיו את השדה במעמד זקני העם, ואם אתה לא מעוניין תגיד לי, מאחר ואני מחזיק בזכות אחריך לגאול את השדה.

הגואל מעדכן את בועז שהוא רוצה לגאול ולקנות את השדה.

הערה: הגואל לא הביא בחשבון שמי שגואל השדה צריך גם להתחתן עם האלמנה הצעירה שנשארה ממשפחה זו בשביל להקים דור המשך למשפחה. אמנם מדין התורה אין גאולת הנחלה של הקרוב מחייבת לשאת את אלמנתו, אבל כך היה המנהג הקדום, שכל הנכנס אל נחלת קרובו עליו גם לייבם את אשתו.

ה וַיֹּאמֶר בְּעֵז, בְּיוֹם-קִנּוּתְךָ הַשָּׂדֶה מִיַּד נְעָמִי; וַיֵּמֶת רוּת הַמוֹאֲבִיָּה אִשְׁת־הַמֵּת, קִנִּיתִי (קִנִּיתָ) -- לְהַקִּים שֵׁם-הַמֵּת, עַל-נַחֲלָתוֹ .

הסבר: בועז אמר לגואל : ביום שבו תקנה את השדה מידיה של נעמי, ורות המואביה אתה גם צריך לישא את רות לאישה, ועל ידי כך יקום שמו של המת על נחלתו. (כאשר תתחתן עם רות וכולם יראו אותה נכנסת ויוצאת מהנחלה, יאמרו שהיא היתה אשתו של מחלוך).

ו וַיֹּאמֶר הַגָּאֵל, לֹא אוֹכַל לְגֹאֵל- (לְגָאֵל-) לִי--פֶן-אֲשַׁחִית, אֶת-נַחֲלָתִי; גָּאֵל-לְךָ אֶתְּהָ אֶת-גְּאֻלְתִּי, כִּי לֹא-אוֹכַל לְגָאֵל .

הסבר: הגואל אמר לבועז : בתנאים אלה אני לא יכול לגאול את השדה (כיוון שגאולת השדה כוללת את גאולת רות), אם אגאל את רות, אשחית את זרעי. הגואל סבר שהיה אסור לו להתחתן עם רות משום שהיא מאוביה, ויש אומרים שהוא סירב להתחתן עם רות מאחר וכבר היה נשוי, הגואל אמר לבועז שהוא נותן לו רשות לגאול את הגאולה שהייתה אמורה להיות הגאולה שלו (את רות והשדה), שאני לא אוכל לגאול אותם.

ז וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל עַל-הַגָּאֻלָּה וְעַל-הַתְּמוּנָה, לְקַיֵּם כָּל-דְּבָר, שֶׁלֶף אִישׁ נָעִלו, וְנָתַן לְרַעְהוּ; וְזֹאת הַתְּעוּדָה, בְּיִשְׂרָאֵל.

הסבר: היה מנהג קדום בעם ישראל, כאשר עושים פעולת קנין וסחר חילופין, האדם שהיה עושה מעשה קניין היה שולף את הנעל שלו ונותן אותו לחבירו.

ח וַיֹּאמֶר הַגָּאֵל לְבֵעֵז, קִנֵּה-לְךָ; וַיִּשְׁלַף, נָעִלו.

הסבר: הגואל אמר לבועז : אני מוותר על הקניין והוא שלף את הנעל שלו כדי לבטא שהוא מוכן ומעוניין לגמור את העסקה .

ט ויאמר בעז לזקנים וכל-העם, עדים אתם היום, כי קניתי את-כל-אשר לאלימלך, ואת כל-אשר לכליון ומחלון--מיד, נעמי .

הסבר: בועז אמר לזקנים ולכל העם אתם היום עדים שקניתי את כל מה שהיה שייך לאלימלך ומשפחתו.

י וגם את-רות המואביה אשת מחלון קניתי לי לאשה, להקים שם-המת על-נחלתו, ולא-יפרת שם-המת מעם אחיו, ומשער מקומו: עדים אתם, היום.

הסבר: וגם קידשתי לאישה את רות המואביה, אשתו של מחלון כדי שעל ידי כך יקום שם המת אוכל להקים זרע שיקרא על שמו של מחלון, וזרעו יישאר בתוך המשפחה ולא ייצא אל מחוץ למשפחתו של אלימלך, ואתם עדים על כך מהמקום שבו נמצא השער של הסנהדרין.

יא ויאמרו כל-העם אשר-בשער, והזקנים--עדים; יתן יהוה את-האשה הבאה אל-ביתך, כרחל וכלאה אשר בנו שתיהם את-בית ישראל, ועשה חיל באפרתה, וקרא-שם בבית לחם .

הסבר: כל האנשים והזקנים שהיו בשער הסנהדרין אמרו: "אנחנו עדים, "יהי רצון שה' יתן את האישה הזאת, את רות, שבאה אל ביתך, כמו רחל ולאה. כשם ששנים עשר שבטי ישראל נבנו על ידי רחל ולאה, כך אנו מתפללים שה' יבנה את עם ישראל מרות, ואנחנו גם מאחלים שהממון שלך יגדל במקום שנקרא "אפרת", שם נוסף לבית לחם (למרות שלא נשאת את רות עבור הממון) ואנחנו גם מתפללים ששמך יגדל בבית לחם, שחשיבותך תעלה בבית לחם.

יב ויהי ביתך כבית פרץ, אשר-ילדה תמר ליהודה--מן-הזרע, אשר יתן יהוה לך, מן-הנערה, הזאת.

הסבר: ויהי רצון שביתך יהיה מוצלח כביתו של פרץ (פרץ בנו של יהודה ותמר), כלומר אנחנו מתפללים שביתך יהיה מוצלח מהבנים שה' יתן לך מרות.

יג ויקח בעז את-רות ותהי-לו לאשה, ויבא אליה; ויתן יהוה לה הריון, ותלד בן .

הסבר: בועז התחתן עם רות, והיא נכנסה להריון, מוזכר בפס' שה' נתן לה בן ויש כאן הפרדה בין המצב בו לא היה ה בן ממחלון בעלה הראשון והיא נכנסה מיד להריון לאחר שהתחתנה עם בועז.

יד ותאמרנה הנשים, אל-נעמי, ברוך יהוה, אשר לא השבית לך גאל היום; ויקרא שמו, בישראל.

הסבר: הנשים אמרו אל נעמי: ברוך שמו של ה' שלא מנע ממך גואל היום, ברוך שמו של ה' שנתן לך בן שיגאל אותך, ויהיה לו שם בעם ישראל.

טו והיה לך למשיב נפש, ולכלכל את-שיבתך: כי כלתך אשר-אהבתך, ילדתו, אשר-היא טובה לך, משבעה בנים.

הסבר: הבן שנולד יקיים את נפשך, והוא יפרנס אותך לעת זקנותך שהרי הכלה שאת אוהבת, רות, ילדה אותו, כאשר התאלמנת, רות הייתה טובה לך יותר מבנים רבים

טז ותקח נעמי את-הילד ותשתהו בחיקה, ותהי-לו לאמנת.

הסבר:

נעמי לקחה את הבן וטפלה בו, היא טיפלה בילד שכלפיו הרגישה קרבת נפש משני טעמים – הן משום שילד זה נשא את זכר בנה המת ובמובן מסוים את עצם קיומו, הן משום שהיה בנה של רות, שהייתה לה כבת – ואולי יותר מבת – ונעמי ראתה בה את ממשיכתה. ואכן, בסביבתה הקרובה נתפסת נעמי כאם

יז ותקראנה לו השכנות שם לאמר, ילד-בן לנעמי; ותקראנה שמו עובד, הוא אבי-ישי דוד

הסבר: השכנות של נעמי קראו לתינוק של רות בשם, הן אמרו שנולד בן לנעמי – כיוון שנעמי הייתה זו שגידלה אותו, השכנות קראו לבן שנולד בשם "עובד", עובד היה אביו של ישי וישי היה אביו של דוד, כך שעובד היה סביו של דוד המלך, ורות הייתה סבתא רבה של דוד המלך

יח וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת פֶּרֶץ, פֶּרֶץ הוֹלִיד אֶת-חֶצְרוֹן. יֵט וְחֶצְרוֹן הוֹלִיד אֶת-רָם, וְרָם הוֹלִיד אֶת-
עַמִּינָדָב. כ וְעַמִּינָדָב הוֹלִיד אֶת-נַחֲשׁוֹן, וְנַחֲשׁוֹן הוֹלִיד אֶת-שְׁלֹמֹה. כֹּא וְשְׁלֹמֹן הוֹלִיד אֶת-בְּעֵז, וּבְעֵז
הוֹלִיד אֶת-עוֹבֵד. כב וְעוֹבֵד הוֹלִיד אֶת-יִשִּׁי, וְיִשִּׁי הוֹלִיד אֶת-דָּוִד.

הסבר:

המגילה נחתמת ברשימת תולדות פרץ, שהוא אחד מראשי המשפחה של בעז.

פרץ

חצרון

רם

עמינדב

נחשון

שלמון

בעז (רות)

עובד

ישי

דוד

הרשימה מתחילה בפרץ ומסתיימת בדוד, רות הינה שבתא רבתא של דוד המלך.